

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Правове регулювання продажу майна у процедурі банкрутства» за спеціальністю 081 «Право» 26 вересня 2023 року.

Тюріна Юлія Євгенівна

1994 року народження

Громадянка України

освіта вища: у 2017 році закінчила Донецький національний університет імені Василя Стуса за спеціальністю «Право».

У 2017 р. вступила до аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса на кафедру господарського права за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця.

Науковий керівник: Павлюченко Юлія Миколаївна, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри господарського та адміністративного права Донецького національного університету імені Василя Стуса;

Здобувач має 13 наукових праць: 6 статей в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 1 стаття в іншому науковому виданні; а також 6 тез доповідей на науково-практичних конференціях, семінарах, наукових читаннях, зокрема:

**Статті в наукових виданнях,
включених до переліку наукових фахових видань України:**

1. Тюріна Ю.Є. Становлення й розвиток законодавства щодо продажу майна. *Юридичний вісник*. 2020. № 2. С. 281–288. DOI <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i2.1734>

URL: http://yurvisnyk.in.ua/v2_2020/40.pdf

Ключові слова: банкрутство, майно боржника, продаж майна, аукціон, електронні торги.

2. Тюріна Ю.Є. Щодо поняття продажу майна боржника у процедурі банкрутства. *Правові горизонти*. 2021. Вип. 26 (39). С. 52–58. DOI <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2021.i26.p52>

URL: <https://old.legalhorizons.com.ua/en/journals>

Ключові слова: продаж, реалізація, майно, боржник, банкрутство, аукціон, договір, відчуження майна.

3. Тюріна Ю.Є. Організація продажу майна банкрута на аукціоні в ліквідаційній процедурі банкрутства. *Юридичний науковий електронний науковий журнал*. 2021. №4. С. 310–313. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-4/75>

URL: http://www.lsej.org.ua/4_2021/77.pdf

Ключові слова: продаж, майно, банкрут, банкрутство, ліквідатор, ліквідаційна процедура, аукціон, електронний майданчик.

4. Тюріна Ю.Є. Аукціон – як спосіб продажу майна банкрута. *Юридичний бюлетень*. 2020. № 21. С. 54–59. DOI <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/af0a0312-71b1-4a97-b2b6-8215c067405f/content>

URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/af0a0312-71b1-4a97-b2b6-8215c067405f/content>

Ключові слова: аукціон, електронний аукціон, торги, продаж, майно, банкрут, банкрутство.

5. Павлюченко Ю.М., Тюріна Ю.Є. Визнання недійсним правочину щодо продажу майна боржника в процедурі банкрутства. *Baltic journal of Legal and Social Sciences*. 2021. №4. С. 96–104. DOI <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2021-4-12> (Особистий внесок: конкретизація підстав та умови визнання недійсним правочину щодо продажу майна боржника в процедурі банкрутства).

URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/bjlss/article/view/1711>

Ключові слова: банкрутство, боржник, кредитор, недійсність правочинів, результати продажу майна, аукціон, публічні торги.

6. Тюріна Ю.Є. Щодо юридичної відповідальності за порушення у сфері продажу майна боржника в процедурі банкрутства. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. №10 (12). С. 179–191. DOI [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10\(12\)-179-190](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-10(12)-179-190)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/2602>

Ключові слова: захист прав та інтересів; принципи господарського права; Господарський кодекс України; юридична відповідальність; відповідальність за невиконання договору; договір купівлі-продажу; арбітражний керуючий; керівник боржника.

7. Павлюченко Ю.М., Тюріна Ю.Є. Визнання аукціону таким, що не відбувся, в процедурі банкрутства. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. №5 (19). С. 322–330. DOI [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-5\(19\)-322-329](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-5(19)-322-329) (Особистий внесок: конкретизація підстав визнання аукціону з продажу майна боржника в процедурі банкрутства, таким, що не відбувся).

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/4623>

Ключові слова: неплатоспроможність (неспроможність); законодавство про банкрутство; правовий інститут господарського права; господарські правовідносини; захист прав та інтересів суб'єктів господарювання; сфера господарювання; захист прав учасника; правовідношення; правочин; аукціон (торги).

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Беляневич Олена Анатоліївна, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Коваль Ірина Федорівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Щербакова Наталія Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Степанова Тетяна Валеріївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І.І. Мечникова:

По-перше, потребує додаткового обґрунтування пропозиція дослідниці про виключення з Кодексу України з процедур банкрутства положень про проведення другого повторного аукціону з обов'язковим зниженням початкової ціни. Зауважимо, що у березні 2023 року до Кодексу банкрутства було внесено зміни саме з цього питання: України з процедур ст.80 Кодексу тепер дозволяє проводити другий повторний аукціон «з можливістю зниження початкової ціни без визначення граничної вартості з урахуванням вимог, встановлених Кабінетом Міністрів України».

Однак вважаємо, що надання даної можливості (знижувати або не знижувати початкову ціну) створює корупційну складову, оскільки в деяких випадках ціна буде знижена, а в деяких - залишена на рівні первісної ціни, що призведе до непрозорості процедури продажу майна, чому в різних, зовнішньо схожих випадках було прийнято різні рішення.

По-друге, складно погодитися з висновком здобувачки про те, що протокол про проведення аукціону у процедурі банкрутства виступає підтвердженням факту укладення договору купівлі-продажу. Слід визнати, що в чинній редакції Кодексу України з процедур банкрутства це питання прописано недосконало. Однак протокол і договір купівлі-продажу є правовими явищами з відмінною правовою природою.

Протокол про проведення аукціону у процедурі банкрутства є підставою для безумовного укладення з переможцем аукціону договору купівлі-продажу. Тобто наявність протоколу - необхідна умова для укладення договору, але факт укладення договору - окрема важлива юридична дія. І організатор аукціону не є особою, яка має повноваження продати цей об'єкт, не є його власником, а лише виконує функцію організації аукціону. І сама здобувачка опосередковано це визнає, пропонуючи уточнити в законодавстві положення щодо «юридичного оформлення продажу шляхом укладання договору купівлі-продажу, в якому будуть відображені такі умови, як предмет, ціна і строк її сплати, строк передачі придбаного майна» (с.184 дисертації). Оформлення протоколу про проведення аукціону у процедурі банкрутства є підтвердженням факту проведення аукціону, його законності (дотримання встановленої процедури), особи, яка стала переможцем. Оформлення протоколу про проведення аукціону та підписання договору купівлі-продажу має (ймовірно може мати) розрив у часі, тому цілком можливі випадки, коли особа стала переможцем аукціону, але не підписала договір купівлі-продажу. Крім того, укладення договору купівлі-продажу - це окрема самостійна цивільно-правова угода, яка породжує значущі наслідки для підписантів. І протокол, який лише засвідчує факт проведення аукціону, не може виступати підтвердженням факту укладення договору купівлі-продажу, який настане в майбутньому і породжує наслідки для інших учасників, ніж організатор аукціону. Крім того, аналіз підходів та пропозицій авторки в ході дослідження вказують на підтримання не «прокредиторської» спрямованості Кодексу України з процедур банкрутства. Здобувачка навіть виокремлює в роботі вади законодавчого регулювання відносин з продажу майна в процедурі

банкрутства, які перешкоджають втіленню «прокредиторської» спрямованості Кодексу України з процедур банкрутства, для подолання яких пропонує комплексну модель удосконалення законодавчого регулювання продажу майна в цій процедурі.

Однак сучасний стан економіки України поставив багато суб'єктів господарювання та фізичних осіб на межу банкрутства, а «прокредиторський» підхід до процедури банкрутства розрахований на розвинуту економіку. Запропоноване в роботі застосування змішаної моделі аукціону також витікає з аналізу авторкою англійського та голландського досвідів, але загальновідомо, що на їх території вже дуже давно не проводяться бойові дії, а панує стабільність і європейський порядок. Тому вважаємо, що їх досвід є цікавим, але не репрезентативним для України на сучасному етапі.

При формальному застосуванні «прокредиторського» підходу на ринку залишаються лише великі підприємства, монополісти та підприємства, готові до довготривалого марафону задля перспектив розвитку та отримання прибутку. Безперечно, не можна скидати з важелів те, що кредитори теж можуть опинитися в скрутному становищі через боржника, який не повертає їм гроші та не виконує інші взяті на себе зобов'язання, однак аналіз судових справ вказує, що дуже часто інститут банкрутства використовують достатньо фінансово стабільні суб'єкти для усунення з ринку конкурента або інших негативних впливів. Тому виникає питання до здобувачки: чи не призведе таке посилення «прокредиторської» спрямованості Кодексу до негативних наслідків для економіки України?

Насамкінець слід зазначити, що деякі пропозиції видаються такими, що потребують подальшого дослідження, яке доцільно було б провести в межах даної дисертаційної роботи. Зокрема, виокремлення здобувачкою таких етапів порядку організації та продажу майна у процедурі банкрутства, як: авторизація електронного майданчика; визначення оператора авторизованого електронного майданчика шляхом укладення договору між арбітражним керуючим та оператором електронного майданчика; визначення умов продажу майна

арбітражним керуючим та погодження цих умов з комітетом кредиторів (та/або забезпеченими кредиторами) або судом; оголошення про проведення аукціону (формування та публікація лоту); реєстрація учасників аукціону; проведення аукціону, визначення переможця; юридичного оформлення результатів аукціону - обґрунтовано викликає необхідність подальшого дослідження всіх тих етапів з метою визначення мети та завдань кожного етапу, необхідності кожного з них та їх значення для ефективності проведення аукціону, вдосконалення процедури.

Бутирська Ірина Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича:

1. На стор. 57 дисертаційного дослідження дисертантка вказує: *«Для виявлення обсягу майна боржника, яке підлягає продажу у процедурі банкрутства, на арбітражного керуючого покладено обов'язок проведення інвентаризації майна (ст. 12 КУЗПБ). Перший раз арбітражний керуючий проводить інвентаризацію на стадії розпорядження майном боржника (ст. 44 КУЗПБ), другий раз – на стадії ліквідації боржника (ст. 61 КУЗПБ). Проведення інвентаризації потрібно розглядати першим етапом порядку формування обсягу майна, яке підлягає продажу у процедурі банкрутства».* У зв'язку з цим не зовсім зрозуміло, яку саме інвентаризацію (першу – під час розпорядження майном боржника, чи другу – на стадії ліквідації) дисертантка визначає як перший етап порядку формування обсягу майна, яке підлягає продажу у процедурі банкрутства? Адже перша інвентаризація, яка проводиться на стадії розпорядження майном боржника, здійснюється арбітражним керуючим за рахунок інформації з відкритих джерел та реєстрів, а також на основі документів, які боржник надав. Метою такої інвентаризації є встановлення у підсумковому засіданні активу боржника, з тим, щоб співвіднести його з пасивом та визначитися з питанням про неоплатність боржника. Друга ж інвентаризація – та, яка проводиться у ліквідаційній процедурі, уже має на меті визначення обсягу та вартості майна, яке можна продати, і цю інвентаризацію можна назвати більш повною, оскільки на даному етапі арбітражний керуючий

уже замінює керівника боржника, що дає можливість ліквідатору отримати доступ практично до всіх документів, які стосуються активів боржника.

2. На стор. 174 дисертантка вказує, що *«Викликає інтерес співвідношення дисциплінарної відповідальності та відсторонення арбітражного керуючого, оскільки деякі з підстав для відсторонення мають характер порушення або прямо позначені як зловживання арбітражним керуючим правами. Вбачається, що відсторонення арбітражного керуючого можна кваліфікувати в аспекті саме дисциплінарної відповідності в тих випадках, коли воно відбувається з підстав невиконання або неналежного виконання ним покладених на нього обов'язків, подання до суду неправдивих відомостей або зловживання правами в конкретному провадженні у справі про банкрутство»*. Дана теза видається спірною одразу з декількох підстав. По-перше, зловживання правами арбітражного керуючого як підстава для його відсторонення взагалі є вкрай складною для застосування, оскільки п. 2 абз. 6 ч. 4 ст. 28 КУЗПБ передбачає зловживання правами арбітражного керуючого як підставу для його відсторонення, проте не конкретизує, що саме відноситься до таких зловживань. Тому саме на цій підставі (п. 2 абз. 6 ч. 4 ст. 28 КУЗПБ) арбітражного керуючого дуже складно відсторонити. У зв'язку з цим доречно було би проаналізувати судову практику з цього приводу, особливо практику Верховного Суду. По-друге, наприклад, невиконання або неналежне виконання арбітражним керуючим своїх обов'язків може водночас бути підставою і для притягнення арбітражного керуючого до дисциплінарної відповідальності уповноваженими на те органами, і для відсторонення його господарським судом від участі у справі. Тому ототожнення відсторонення арбітражного керуючого та притягнення його до дисциплінарної відповідальності вбачається дискусійним.

3. У дисертації здобувачкою аргументовано пропозицію зміни юрисдикції розгляду справ щодо оскарження застосування дисциплінарних стягнень до арбітражного керуючого з доведенням, що ці спори мають розглядатися не адміністративним, а господарським судом, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство (стор. 179). Дана пропозиція видається дещо спірною,

